

2017-04-18

Uppföljning av Business Sweden och den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande – En förstudie

Förord

Riksdagen beslutade i juni 2012 att slå samman det statligt finansierade export- och investeringsfrämjande som utfördes av Sveriges Exportråd (Exportrådet) och Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden). Den nya organisationen fick namnet Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden). Beslutet byggde på ett förslag från regeringen.

I utskottens uppgifter ingår enligt 4 kap. 8 § regeringsformen att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut. Näringsutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp beslutade vid sitt möte den 16 februari 2017 att genomföra en förstudie till en uppföljning av Business Sweden och den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande. I denna promemoria presenteras resultatet av förstudien, inklusive ett förslag till hur en fortsatt uppföljning i form av en huvudstudie skulle kunna läggas upp.

I näringsutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp ingår följande ledamöter:

Åsa Westlund (S)   Hans Rothenberg (M)   Johan Nissinen (SD)

Lise Nordin (MP)   Helena Lindahl (C)   Birger Lahti (V)

Said Abdu (L)   Penilla Gunther (KD)

Detta underlag har tagits fram av utvärderaren Joakim Skotheim vid utskottsavdelningens utvärderings- och forskningssekretariat i samarbete med föredragandena Christina Ribbhagen och Roger Berggren vid näringsutskottets kansli.

Innehållsförteckning

Förord	1
Sammanfattning	3
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Förstudiens syfte och genomförande	5
2 Gemensam organisation för export och investeringsfrämjande	6
2.1 Regeringens proposition 2012	6
2.1.1 Bakgrund	6
2.1.2 Regeringens förslag	6
2.2 Riksdagsbeslutet	8
2.3 Riksrevisionens granskning av statens främjandeinsatser för export 2013	9
2.4 Statskontorets kartläggning 2016 av överlappningar i statligt exportfrämjande	11
2.5 Riksrevisionens granskning av regeringens exportmål	11
3 Aktörer	12
3.1 Riksdagen och regeringen	12
3.2 Business Sweden	12
3.3 Statliga myndigheter och organisationer	13
3.3 Övriga organisationer	18
4 Förslag till upplägg för utskottets uppföljning	20
Referenser	23

Sammanfattning

Riksdagen beslutade den 14 juni 2012 i enlighet med näringsutskottets förslag att slå samman det statligt finansierade export- och investeringsfrämjande som utfördes av Sveriges Exportråd (Exportrådet) och Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden).¹ Förslaget innebar att Invest Sweden avvecklades och att investeringsfrämjandet fr.o.m. den 1 januari 2013 inordnades i Exportrådet. Den nya organisationen fick namnet Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden). Beslutet innebar också att Exportrådets s.k. funktionella möjlighet att leda ambassadens exportfrämjande verksamhet upphörde i och med beslutet.

Näringsutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp beslutade vid sitt möte den 16 februari 2017 att genomföra en förstudie till en uppföljning av Business Sweden och den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande. I denna promemoria presenteras ett förslag till hur en fortsatt uppföljning i form av en huvudstudie skulle kunna läggas upp. Det övergripande syftet med en uppföljning är att klargöra huruvida den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande har skapat de förväntade fördelarna. Vidare är syftet att ge näringsutskottet ökad kunskap och ett fördjupat beslutsunderlag inför beredningen av ärenden om dessa frågor. Uppföljningen genomförs av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. Underlagen till uppföljningen tas fram av tjänstemän vid utskottsavdelningens utvärderings- och forskningssektariat i nära samarbete med utskottets kansli.

Både regeringen och riksdagen ansåg att ett flertal fördelar skulle kunna realiseras i och med sammanslagningen av de två organisationerna. Bland fördelarna kan nämnas:

- Förslaget skulle kunna innebära en förenkling för företagen, som därigenom kunde erbjudas råd och stöd från en och samma organisation. Även gentemot företag, myndigheter och andra samarbetspartner i utlandet ansåg utskottet att en ökad tydlighet kunde uppnås.
- Främjandet av utländska investeringar i Sverige i en sammanslagen organisation skulle kunna ske på fler platser i utlandet än vad som då var fallet.
- En sammanslagning skulle kunna skapa bättre förutsättningar för en dialog mellan staten och näringslivet om investeringsfrämjandet på samma sätt som var fallet i exportfrämjandet.
- En gemensam organisation skulle också kunna skapa synergieffekter och administrativa besparingar och därigenom leda till större effektivitet.

En uppföljning av Business Sweden skulle sålunda fokusera på om det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet har effektiviserats i den nya organisationen. Förväntningarna var att det skulle kunna leda till en förstärkning av det statliga stödet för näringslivets internationalisering i form av export, import och gränsöverskridande investeringar. En uppföljning skulle förslagsvis kunna fokusera på följande frågeställningar:

- Har den nya organisationen inneburit en förenkling för företagen? Mer specifikt har tydligheten ökat gentemot kunder, myndigheter och andra samarbetsorganisationer i utlandet i och med att de får en i stället för två organisationer att samverka med?
- Har den sammanslagna organisationen inneburit att främjande av investeringar i Sverige sker på fler platser i utlandet jämfört med före omorganisationen? I vilka nya länder bedrivs i sådant fall investeringsfrämjande arbete? Sker främjandearbetet av investeringar, om inte på fler platser fysiskt, mot fler platser och aktörer?
- Hur har statens inflytande över investeringsfrämjandet förändrats i och med att dessa frågor har flyttats över till den nya organisationen? Har sammanslagningen inneburit att en dialog mellan staten och näringslivet har kommit till stånd när det gäller investeringsfrämjandet? På vilket sätt har i så fall denna dialog skett?

¹ Prop. 2011/12:92 och bet. 2011/12:NU23.

- Har den gemensamma organisationen skapat synergieffekter och administrativa besparingar som innebär en större effektivitet? Hur har de fasta kostnaderna utvecklats under åren efter sammanslagningen av Exportrådet och Invest Sweden?
- Föreligger det någon risk för konkurrensnackdelar för svenska företag som väljer att kanalisera sin verksamhet i den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande? Vilka rutiner har införts för att undvika att intressekonflikter uppstår, t.ex. att svenska företags marknads- och affärsplaner som används i samband med exportfrämjande insatser återanvänds i den investeringsfrämjande verksamheten och därmed kommer utländska företag till godo?
- Hur arbetar Business Sweden med att bistå företag med konkreta råd och information när det gäller hänsyn till grundläggande principer om demokrati, mänskliga rättigheter, fred, jämlikhet och hållbar utveckling, liksom företags sociala ansvar (corporate social responsibility, CSR), tillämpningen av OECD:s riktlinjer för multinationella företag och för de tio principerna om respekt för de mänskliga rättigheterna, arbetsvillkor, miljöansvar och antikorruption i FN:s Global Compact?
- Vad har slopandet av Exportrådets funktionella möjlighet att leda ambassadens exportfrämjande verksamhet haft för effekt?
- Hur har möjligheten att styra investeringsfrämjandet påverkats av att ingå i en ny associationsrättslig form?

Underlagen till utskottets uppföljning tas i första hand fram genom intervjuer, skriftliga frågor och eventuellt genom en enkätundersökning som riktas dels till Business Swedens representanter vid olika kontor runt om i världen, dels företag som har utnyttjat Business Swedens erbjudna tjänster. I uppföljningen studeras tillgänglig statistik samt rapporter och andra dokument. Ett studiebesök för gruppens ledamöter kan anordnas för att ge ytterligare underlag. Alternativt kan en mindre, intern utfrågning av olika aktörer anordnas som ett led i uppföljnings- och utvärderingsarbetet.

En eventuell huvudstudie kan påbörjas under våren 2017 och slutföras vid årsskiftet 2017 alternativt första kvartalet 2018 beroende på om uppföljningen inkluderar en enkät eller inte.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den 14 juni 2012 beslutade riksdagen i enlighet med näringsutskottets förslag att säga ja till regeringens förslag om en sammanslagning av det statligt finansierade export- och investeringsfrämjande som utfördes av Sveriges Exportråd (Exportrådet) och Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden).² Förslaget innebar att Invest Sweden avvecklades och att investeringsfrämjandet fr.o.m. den 1 januari 2013 inordnades i Exportrådet. Den nya organisationen fick namnet Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden). Beslutet innebar också att Exportrådets s.k. funktionella möjlighet att leda ambassadens exportfrämjande verksamhet upphörde i och med beslutet.

1.2 Förstudiens syfte och genomförande

Näringsutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp beslutade vid sitt möte den 16 februari 2017 att genomföra en förstudie till en uppföljning av Business Sweden och den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande. I denna promemoria presenteras ett förslag till hur en fortsatt uppföljning i form av en huvudstudie skulle kunna läggas upp.

Syftet med denna förstudie har varit att

- dels översiktligt beskriva bakgrunden till beslutet att slå samman export- och investeringsfrämjandet i en ny organisation – Business Sweden.
- dels beskriva de centrala aktörer som kan komma i fråga att inhämta information och erfarenheter ifrån i en huvudstudie
- dels ta fram ett underlag för ett ställningstagande till inriktningen på en eventuell huvudstudie.

Denna förstudie bygger i huvudsak på en genomgång av olika dokument samt information på olika aktörers webbplatser (se avsnittet Referenser).

---

² Prop. 2011/12:92 och bet. 2011/12:NU23.

2 Gemensam organisation för export och investeringsfrämjande

2.1 Regeringens proposition 2012

I mars 2012 överlämnade regeringen sin proposition till riksdagen med förslag om en sammanslagning av det statligt finansierade export- och investeringsfrämjande som utfördes av Sveriges exportråd (Exportrådet) och Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden).³

2.1.1 Bakgrund

Staten och näringslivet i Sverige har samverkat sedan slutet av 1800-talet för att öka den svenska exporten. Sveriges Allmänna Exportförening grundades under den perioden av dåtidens svenska exportföretag och föreningen tilldelades redan från början ett årligt bidrag från statsbudgeten. Staten vidtog under 1900-talet egna åtgärder, bl.a. skapades myndigheter för att främja särskilt de små och de medelstora industriföretagens export. Det statliga och det privata exportfrämjandet slogs ihop 1972 i och med bildandet av Sveriges Exportråd.⁴ Huvudmän för rådet blev staten och Sveriges Allmänna Exportförening som 2004 ändrade sitt namn till Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU). Sveriges Exportråd var en juridisk person men varken myndighet eller bolag. Rådets primära uppgift var att stimulera tillväxt genom att stödja och främja svensk export och internationalisering och göra det lättare för svenska företag att växa internationellt. I slutet av 2011 hade rådet ca 480 anställda, varav en stor andel (ca tre fjärdedelar) arbetade i utlandet. Utlandsorganisationen bestod av över 60 utlandskontor i mer än 50 länder under året som propositionen presenterades. Därtill tillkom drygt 20 regionala exportrådgivare som tillsammans täckte alla län. Verksamheten finansierades genom ett statligt uppdrag (anslag 2:3 Exportfrämjande verksamhet utg. omr. 24 Näringsliv), ett bidrag från näringslivet samt inkomster från avgiftsbelagd verksamhet. Den totala omsättningen 2010 uppgick till ca 510 miljoner kronor.

Det statliga investeringsfrämjandet startades 1995 då Delegationen för utländska investeringar i Sverige bildades. Bakgrunden då var att det behövdes utländska direktinvesteringar som ett komplement till de svenska företagens.⁵ Syftet med verksamheten var framför allt att investeringsfrämjandet skulle bedrivas så att Sverige på lika villkor som andra länder kunde marknadsföra förutsättningarna för att etablera och driva företag i landet. Detta ansågs vara viktigt, inte minst mot bakgrund av det svenska EU-medlemskapet. Uppdraget breddades efter några år och kom också att omfatta investeringar som tillför kunskap, kapital och nya marknader till det svenska näringslivet. Verksamheten utvärderades och ombildades 2003 till en myndighet. Kärnuppgiften för myndigheten var att sprida information om Sverige som investeringsland till utländska företag som kunde tänkas vilja göra en direktinvestering. I slutet av 2011 hade myndigheten ca 70 anställda, varav 20 lokalt anställda vid de 7 utlandskontoren (egna utlandskontor och filialkontor). Verksamheten finansierades genom ett anslag,⁶ särskilda uppdrag från regeringen via Regeringskansliet samt ersättningar och bidrag från andra aktörer. Den totala omsättningen 2010 uppgick till 88,8 miljoner kronor, varav anslaget var 58,9 miljoner kronor (66 procent).

I propositionen konstaterades att flera länder, t.ex. Tyskland, Danmark, Storbritannien och Schweiz, hade valt att kombinera export- och investeringsfrämjandet i samma organisation för att frigöra synergi, samt att Finland hade beslutat att genomföra motsvarande sammanslagning.

2.1.2 Regeringens förslag

Sammanslagning av Sveriges Exportråd och Myndigheten för utländska investeringar i Sverige

³ Prop. 2011/12:92.

⁴ Prop. 1972:31.

⁵ Prop. 1994/95:100.

⁶ Anslag 2:4 Investeringsfrämjande utg. omr. 24.

Regeringen föreslog att en gemensam organisation skulle skapas den 1 januari 2013 för export- och investeringsfrämjande verksamhet. Förslaget innebar att Invest Sweden skulle avvecklas och att verksamheten vid myndigheten skulle inordnas i Exportrådet, vars namn föreslogs ändras till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden).⁷

Regeringen framförde i propositionen att i och med en sammanslagning av de två organisationerna anpassas export- och investeringsfrämjandet till den globaliserade nätverksekonomin. För svenska företag är export, import och investeringar alternativa vägar att nå ökad tillväxt genom internationalisering. En sammanslagning av organisationerna skulle innebära att företagen kan erbjudas stöd och rådgivning om export- och investeringsfrämjande från samma organisation. I och med det skulle kompetens och kontakter i de båda verksamheterna kunna utnyttjas i både export- och investeringsfrämjande syften. Det skulle också skapa en mer översiktlig bild för det enskilda företaget.

Regeringen föreslog att samma associationsrättsliga form som gällde för Sveriges Exportråd skulle gälla för den sammanslagna organisationen, dvs. en juridisk person men varken myndighet eller bolag.⁸ Styrningen sker genom riktlinjebrev, regelbunden (myndighets)dialog, revision och årsrapportering. Avtalsformen bedömdes vara fortsatt ändamålsenlig då den har säkerställt att samverkan mellan staten och näringslivet har skett med utgångspunkt från företagets faktiska behov av stöd. Regeringens menade att Sveriges exportråds associationsrättsliga form inte hade utgjort någon begränsning i möjligheterna till styrning, insyn och kontroll. Andra alternativ skulle innebära ökade kostnader eller försämrade möjligheter för rådet att fullfölja sitt uppdrag, t.ex. skulle det vara svårt att förena myndighetsformen med Sveriges exportråds stora egna intjäning samt skulle handelssekreterarna med en bolagsform inte kunna placeras på svenska beskickningar i utlandet.

Vidare konstaterades att vid en sammanslagning skulle investeringsfrämjande kunna ske vid avsevärt fler utlandskontor, t.ex. i större europeiska investeringsländer eller intressanta tillväxtländer. Som redogjordes för ovan var Sveriges exportråd i slutet av 2011 etablerat i betydligt fler länder än Myndigheten för utländska investeringar i Sverige. För att säkerställa att investeringsfrämjandet inte skulle urholkas vid en sammanslagning avsåg regeringen att anvisa ett separat belopp till investeringsfrämjandet i ett årligt riktlinjebeslut samt ha preciserade mål och återrapporteringskrav för verksamheten. Regeringen betonade att en sammanslagning av verksamheterna skulle innebära att synergier tillvaratas, vilket skulle skapa högre effektivitet och därmed större nytta av de statligt tilldelade medlen. Efter eventuella övergångskostnader skulle de fasta kostnaderna kunna minska. Regeringen bedömde att vinsterna borde överväga efter något år. Resurser skulle därmed i stället kunna överföras till den operativa verksamheten, dvs. rådgivning och stöd rörande internationalisering i form av export och gränsöverskridande investeringar. Regeringen framförde att genom en sammanslagning skapas förutsättningar för en samverkan mellan staten och näringslivet i investeringsfrämjandet som redan sker i exportfrämjandet. I propositionen noterade regeringen att möjligheterna att uppnå synergieffekter utan sammanslagning begränsas av att organisationerna har olika ekonomiadministrativa system, olika incitamentsstrukturer samt olika rutiner för vilka tjänster som erbjuds företagen gratis och mot avgift.

Den funktionella direktivrätten upphör

Regeringen föreslog även att Sveriges exportråds funktionella direktiv rätt över exportfrämjande verksamhet i utrikesrepresentationen skulle upphöra.⁹ Därmed upphörde Exportrådets s.k. funktionella möjlighet att planera och leda utrikesrepresentationens exportfrämjande verksamhet i och med beslutet, dvs. möjligheten att lämna anvisningar för den löpande exportfrämjande verksamhetens innehåll

⁷ Därutöver konstaterade regeringen att en sammanslagning av de båda verksamheterna förutsatte att avtalet mellan regeringen och SAU skulle ändras. Av den anledningen föreslog regeringen att den skulle bemyndigas att för den svenska statens räkning underteckna avtal om Sveriges export- och investeringsråd med den inriktning som redogjordes för i propositionen.

⁸ Frågan om Sveriges Exportråds associationsrättsliga form utreddes flera gånger sedan grundandet 1972 utan att leda till någon förändring.

⁹ Förslaget presenterades i SOU 2011:21.

och inriktning. Regeringen konstaterade att en nära samverkan med Sveriges Exportråd och dess utlandsorganisation inklusive handelssekreterarna förutsattes ske med gemensamt framtagna främjandeplaner samt vägledande riktlinjer som tagits fram av Utrikesdepartementet och Exportrådet. Samtidigt kvarstod rätten att planera och leda handelssekreterarnas verksamhet. Inga remissinstanser motsatte sig förslaget, utan Sveriges exportråd tillstyrkte förslaget. SAU delade regeringens uppfattning och menade att den funktionella direktivrätten hade spelat ut sin roll.

Remissinstansernas synpunkter

En stor andel av remissinstanserna stödde i princip förslaget att slå samman de två organisationerna, däribland SAU och Sveriges Exportråd. Andra remissinstanser som stödde förslaget var t.ex. Almi, Exportkreditnämnden, Företagarna, Svenskt Näringsliv, Sveriges Handelskamrar, flera av Sveriges ambassader och flera landsting och länsstyrelser. Remissinstanserna delade uppfattningen att en sådan omorganisation skulle medföra flera fördelar såsom utnyttjande av synergier, färre och starkare främjandeaktörer och att investeringsfrämjande skulle kunna bedrivas vid fler utlandskontor. Kommerskollegium anförde att det var naturligt att myndighetsstrukturen för export- och investeringsfrämjande anpassas utifrån den förändrade omvärlden. Tillväxtverket ställde sig positivt till kostnadseffektiva och koordinerade lösningar som gör det enklare för små och medelstora företag att vara verksamma på en internationell marknad.

SAU och Svenskt Näringsliv påpekade att vissa risker för intressekonflikter och trovärdighetsproblem kan uppkomma i den sammanslagna organisationen. Det bedömdes därför vara viktigt att både uppdragsgivarna och ledningen säkerställer en åtskillnad mellan verksamheterna så att t.ex. företagssekretessen bevaras. Flera remissinstanser, t.ex. Sveriges Handelskamrar och flera av Sveriges ambassader betonade vikten av att investeringsfrämjandet inte urholkas i och med en sammanslagning. Ekonomistyrningsverket såg fördelar med en sammanslagning men påtalade att kostnaderna för sådana organisatoriska förändringar ofta underskattas. Verket uttryckte vidare tveksamhet kring Sveriges exportråds associationsrättsliga status. Slutligen påtalade Statskontoret att betänkandet där sammanslagningen föreslogs inte var tillräckligt väl underbyggt för att det skulle kunna ta ställning till förslaget. Samtidigt poängterade Statskontoret att det såg fördelar i en närmare samverkan mellan de två organisationerna. Statskontoret efterlyste en bedömning av i vilken utsträckning synergier skulle kunna uppnås utan en sammanslagning.

Några remissinstanser, t.ex. Myndigheten för utländska investeringar i Sverige och Sveriges ambassader i Brasilia och Delhi avrådde från en sammanslagning, eftersom behoven och inriktningen på export- och investeringsfrämjandet är olika och att synergierna därför riskerar att överskattas. De menade att investeringsfrämjandet riskerar att urholkas vid en sammanslagning. De menade vidare att synergier borde kunna uppnås utan en sammanslagning av verksamheterna.

2.2 Riksdagsbeslutet

Näringsutskottets ställningstagande

Som beskrevs i bakgrunden beslutade riksdagen i juni 2012 i enlighet med näringsutskottets förslag att säga ja till regeringens förslag att bilda en ny gemensam organisation för export- och investeringsfrämjandet.¹⁰

I sitt ställningstagande konstaterade utskottet bl.a. att förslaget skulle kunna innebära en förenkling för företagen, som därigenom kunde erbjudas råd och stöd från en och samma organisation. Även gentemot kunder, myndigheter och andra samarbetspartner i utlandet ansåg utskottet att det kunde uppnås en ökad tydlighet då de därigenom får en i stället för två organisationer att samverka med. En annan fördel menade utskottet var att främjandet av utländska investeringar i Sverige i en sammanslagen organisation skulle kunna ske på fler platser i utlandet än vad som då var fallet. Utskottet konstaterade att med ett genomförande av förslaget skulle investeringsfrämjande kunna ske vid fler utlandskontor, t.ex. i större europeiska investeringsländer och intressanta tillväxtmarknader. Utskottet

¹⁰ Jfr. bet. 2011/12:NU23.

ansåg också att en sammanslagning skulle kunna skapa förutsättningar för en dialog mellan staten och näringslivet om investeringsfrämjandet på samma sätt som var fallet i exportfrämjandet. På så vis skulle näringslivet kunna bidra med sina bedömningar av vilka de bästa metoderna är för att uppmuntra till investeringar i Sverige. En gemensam organisation skulle också enligt utskottet kunna skapa synergieffekter och administrativa besparingar och därigenom leda till större effektivitet. De fasta kostnaderna borde enligt utskottet minska över tid.

Eventuella konkurrensnackdelar för svenska företag i och med en ny organisation menade utskottet skulle kunna hanteras i och med ordningen där Sveriges allmänna utrikeshandelsförening utser halva styrelsen i Business Sweden. Det skulle medverka till att arbetet organiserades på ett sådant sätt att eventuella intressekonflikter skulle kunna undvikas. Därtill menade man att t.ex. rutiner skulle kunna införas som förhindrade att svenska företags marknads- och affärsplaner återanvändes i den investeringsfrämjande verksamheten. Utskottet noterade också att de försök till samverkan som gjorts hade begränsats av olika faktorer, t.ex. att organisationerna har haft olika ekonomiadministrativa system och olika rutiner. Slutligen menade utskottet att upphörandet av den s.k. funktionella direktivrätten skulle tydliggöra att beskickningschefen fungerar som chef och ansvarig för alla beskickningens verksamhetsområden.

Slutligen konstaterade utskottet, liksom utrikesutskottet i sitt yttrande, vikten av att det främjande som utförs av olika aktörer karakteriseras av grundläggande principer om demokrati, mänskliga rättigheter, fred, jämlikhet och hållbar utveckling, liksom företags sociala ansvar (corporate social responsibility, CSR), tillämpningen av OECD:s riktlinjer för multinationella företag och för de tio principerna om respekt för de mänskliga rättigheterna, arbetsvillkor, miljöansvar och antikorrupcion i FN:s Global Compact? Detta bedömdes vara viktigt så det ansågs kunna bidra till att stärka konkurrensfördelar hos dessa företag.

Följdmotionen

Företrädare för Socialdemokraterna i utskottet reserverade sig mot utskottets förslag och menade att regeringen skulle återkomma med ett nytt förslag om hur svenskt handels- och investeringsfrämjande kan stärkas.¹¹ Reservanterna ansåg att Exportrådet och Invest Sweden hade olika behov och inriktningar och att det förelåg en risk att Exportrådet blev den starkare parten i en ny organisation. I den motion reservanterna stod bakom betonades att frågan om statens inflytande över investeringsfrämjandet i den nya organisationen inte var tillräckligt klarlagd. Vidare ansåg reservanterna att det förelåg en risk för konkurrensnackdelar för de svenska företag som väljer att kanalisera sin verksamhet i den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande. Motionärerna hänvisade också till den kritik som Statskontoret hade framfört på förslaget i sitt remissvar.

2.3 Riksrevisionens granskning av statens främjandeinsatser för export 2013

Riksrevisionen granskade 2013 statens främjandeinsatser för export.¹² Granskningen avsåg den verksamhet som bedrivits under perioden 2006 till och med 2012, dvs. före den nya organisationens sjösattes. Syftet med granskningen var att undersöka om statens verksamhet för att främja företags förmåga till export är effektiv och organiserad utifrån företagets behov. Sveriges Exportråd (numera Business Sweden) var en av de statliga aktörer som granskades. Därutöver ville Riksrevisionen med sin granskning också bidra till ökad kunskap om verksamheten, både vad gäller de insatser som sker regionalt och nationellt samt de olika insatser som genomförs av utlandsmyndigheterna och Exportrådet i utlandet.

Granskningens resultat visade att insatserna tydligare behövde anpassas utifrån företagets efterfrågan, att Regeringskansliets arbete kunde synkroniseras ytterligare, att förutsättningarna för ändamålsenlig

¹¹ Kommittémotion 2011/12:N6.

¹² Riksrevisionen (2013).

samverkan brast samt att kunskapen om verksamhetens resultat och effekter var otillräcklig. Riksrevisionen riktade flera rekommendationer till regeringen, bl.a.:

- Regeringen bör analysera hur väl statens utbud av insatser för att främja företags förmåga till export stämmer överens med företagets behov samt anpassa utbudet av insatser så att företagets efterfrågan möts.
- Regeringen bör samordna de uppdrag som ges till statliga aktörer på området så att de kompletterar varandra och ger ett samlat utbud av insatser som når ut till och efterfrågas av företagen. Regeringen bör i detta sammanhang överväga om Exportrådets statliga verksamhet i förhållande till den kommersiella bör preciseras ytterligare.
- Regeringen bör förtydliga kraven på aktörerna att löpande följa upp insatserna och genomföra kvalificerade utvärderingar av insatsernas resultat och verksamhetens effekter.¹³

Slutligen riktade Riksrevisionen en rekommendation till de statliga aktörerna¹⁴ att de bör se över och förbättra sina uppföljnings- och utvärderingsrutiner och analysera om insatserna har rätt innehåll och utformning och leder till önskade resultat hos företagen.

Regeringens skrivelse och näringsutskottets betänkande 2014

Våren 2014 behandlade utskottet regeringens svarsskrivelse med anledning av Riksrevisionens granskning av statens främjandeinsatser för export.¹⁵ I skrivelsen gick regeringen igenom Riksrevisionens granskningsrapport och redovisade vilka åtgärder som hade vidtagits och kommer att vidtas inom området. Regeringen välkomnade Riksrevisionens rapport och underströk vikten av att statliga insatser för att stärka företags förmåga till export genomförs effektivt och koordinerat i samverkan med andra aktörer.

Regeringen framhöll att den löpande arbetar med att stärka samordningen samt mål- och resultatstyrningen av insatser som främjar företags förmåga till export och internationalisering. I skrivelsen betonade regeringen att den avser att följa Riksrevisionens slutsats om diskrepans i kraven på aktörernas gemensamma samverkan i relevanta regleringsbrev och styrdokument. Regeringen framhöll vidare att den avser att fortsätta att prioritera samverkan mellan olika aktörer på regional och lokal nivå samt mellan olika offentliga och relevanta privata aktörer på utlandsmarknaden. Slutligen framhöll regeringen att den fäster stor vikt vid mål- och resultatstyrningen av sin verksamhet, och att det löpande sker ett arbete med att förbättra och ändamålsanpassa styrningen. För att avhjälpa bristen på en samlad uppföljning av insatser för att främja företags export, avsåg regeringen att ge i uppdrag till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) att ta fram och föreslå mätmetoder och indikatorer som kan användas vid utvärderingar av statliga främjandeinsatser för internationalisering av små och medelstora företag.

Utskottet konstaterade att regeringen hade för avsikt att genomföra flera åtgärder med anledning av Riksrevisionens rekommendationer samt noterade att det redan hade initierats ett arbete som ligger i linje med rekommendationerna. Vidare underströk utskottet vikten av att verksamheten löpande följs upp och utvärderas och välkomnade regeringens uppdrag till Tillväxtanalys att ta fram och föreslå mätmetoder och indikatorer som kan användas i detta arbete.¹⁶ Slutligen betonade utskottet att

¹³ Riksrevisionen (2013), s. 11.

¹⁴ Med begreppet ”statlig aktör” avsåg Riksrevisionen i sin rapport ”en myndighet, ett statligt ägt bolag eller en organisation med statligt uppdrag”, jfr Riksrevisionen (2013), s. 14.

¹⁵ Skr. 2013/14:55.

¹⁶ Tillväxtanalys konstaterade i sin rapport bl.a. att det finns möjlig diskrepans mellan vilka främjandeinsatser staten erbjuder och den typen av stöd företag efterfrågar utifrån hur de faktiskt inleder sin export. Myndigheten menar att detta är något som bör studeras närmare. För att utvärdera effekter av främjandeinsatser på företagsnivå förordar Tillväxtanalys en s.k. kontrafaktisk effektutvärdering, dvs. man skattar hur företag som har tagit del av en insats har internationaliserats jämfört med om dessa företag inte skulle ha tagit del av insatsen. Det saknas enligt Tillväxtanalys kunskap om hur främjandesystemet används, på vilka utländska marknader det

Riksrevisionens granskning avsåg verksamheten som bedrivits under perioden 2006–2012. Detta innebar att granskningen därmed inte hade kunnat fånga upp effekterna av den organisationsförändring som skedde den 1 januari 2013. Utskottet menade att den nya organisationen kan ha inneburit en förenkling för företagen och en ökad tydlighet samt ha lett till en mer slagkraftig och effektiv organisation för svenskt export- och investeringsfrämjande.¹⁷

2.4 Statskontorets kartläggning 2016 av överlappningar i statligt exportfrämjande

Statskontoret genomförde på regeringens uppdrag en kartläggning av överlappningar i uppdrag och verksamhet mellan olika statligt stödda myndigheter och organisationer som är verksamma i det statliga främjandet av export och näringslivets internationalisering.¹⁸ Kartläggningen omfattade ett femtontal statliga myndigheter, däribland Business Sweden.

Statskontorets kartläggning visade att det statliga exportfrämjandet är diversifierat och relativt svårt att överblicka vad gäller aktörer och tjänsteutbud. De reella överlappningarna är dock enligt myndigheten begränsade, även om de finns. Många aktörer arbetar med liknande frågor och målgrupper, men i olika roller, funktioner och faser. Aktörernas tjänster är mer kompletterande än överlappande.

Kartläggningen visar enligt Statskontoret att målen och aktörernas uppdrag kan behöva förtydligas. Det kan också enligt myndigheten finnas skäl att se över samordningen mellan aktörerna, deras kännedom om varandras arbete, uppdrag och tjänsteutbud, samt hur företagen kan bli bättre lotsade genom det statliga främjandesystemet.

2.5 Riksrevisionens granskning av regeringens exportmål

Enligt Riksrevisionens granskningsrapport avser de att granska regeringens exportmål. Utgångspunkten för en granskning är regeringens beslut i september 2015 om en exportstrategi för Sverige. Syftet med strategin är att den bl.a. ska bidra till att uppfylla regeringens övergripande mål om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Exportstrategin består bl.a. av fyra mål, varav ett är att öka exporten i absoluta tal och som andel av bruttonationalprodukten. Riksrevisionens granskning ska utvärdera om det finns risk att detta kan stå i konflikt med andra samhällsekonomiska prioriteringar som regeringen lyft fram som angelägna. Riksrevisionen ska vidare granska hur exportmålet förhåller sig till målet för utrikeshandel och främjande av handel och investeringar som riksdagen beslutat om.¹⁹ Riksrevisionens granskning kommer att rikta in sig på målet för exportstrategin. Ett eventuellt beslut av utskottet att följa upp den nya organisationen Business Sweden behöver därför inte påverkas av Riksrevisionens granskning.

---

används, samt undersöka vilka delar av näringslivet som utnyttjar, och *inte* utnyttjar, främjandeinsatser. Denna information är viktigt för att kunna följa upp vilket genomslag politiska prioriteringar har haft i främjandearbetet. Rapporten pekar också på att det inte går entydigt att svara på om det finns andra, och möjligen bättre, sätt att organisera främjandet på (Tillväxtanalys, 2015).

¹⁷ Bet. 2013/14:NU13.

¹⁸ Statskontoret (2016).

¹⁹ <http://www.riksrevisionen.se/sv/GRANSKNINGAR/Planering-och-uppfoljning/Pagaende-granskningar/Aktuella-forstudier/Regeringens-exportmal/>.

3 Aktörer

3.1 Riksdagen och regeringen

Export- och investeringsfrämjande bereds inom riksdagen av näringsutskottet. Inom Regeringskansliet ansvarar Näringsdepartementet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande och därmed Business Swedens verksamhet. Utrikesdepartementet ansvarar för främjandeverksamhet, vilket är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Enheten för främjande och hållbart svarar för frågor om främjandet av svensk export inklusive projektexport och internationell upphandling, utländska investeringar i Sverige, kultur och Sverige bilden samt hållbart företagande. Enheten är vidare ansvarig för samordningen av det statliga främjandet av export och näringslivets internationalisering inom Team Sweden²⁰, samt för Nämnden för Sverige främjande i utlandet (NSU) som är ett forum för informationsutbyte, samordning och gemensamt agerande vad gäller Sverige profilering (se nedan).²¹ Svenska ambassader och generalkonsulat har sedan 2011 i uppdrag att bedriva sin främjandeverksamhet i enlighet med en främjandeplan.²² Utrikesdepartementet (UD) är statens representant i Sveriges export- och investeringsråd. Det sker också en tertialvis avstämning mellan UD och Sveriges export- och investeringsråd där fokus ligger på de statliga uppdragen och samarbetet.²³

3.2 Business Sweden

Business Sweden bildades den 1 januari 2013 genom en sammanslagning av Exportrådet och Invest Sweden. Business Sweden ägs av staten och näringslivet, som representeras av UD och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening. Business Sweden är en juridisk person och är formellt registrerad hos Bolagsverket. Ägarnas inflytande utövas vid representantskapet, vilket är Business Swedens högsta beslutande organ där ägarna utser högst fyra ledamöter vardera. Vidare är Business Sweden en del av Team Sweden som består av de svenska statliga exportfrämjarna, däribland EKN, Almi, SEK och Swedfund, och arbetar för att förverkliga regeringens exportstrategi.²⁴

Målet för Business Swedens verksamhet är att stärka svenska företags internationalisering och därmed bidra till ökad export, sysselsättning och hållbar tillväxt i hela Sverige. Business Sweden hjälper svenska företag att nå sin fulla internationella potential och utländska företag att investera och expandera i Sverige. Exportfrämjandeverksamheten fokuserar på tre områden, grundläggande exportservice, småföretagsprogram och riktat exportfrämjande, medan investeringsfrämjandet omfattar två områden, grundläggande investeringsfrämjande och riktade investeringsfrämjande insatser. Främjandet bedrivs genom strategisk rådgivning och praktiskt stöd, såväl i Sverige som på nära 50 av världens mest intressanta marknader. De erbjudna tjänsterna omfattar att erbjuda information, rådgivning, utbildning, skraddarsydda tjänster och handfast etableringshjälp samt nätverk och kontakter. Försäljningen av de konsulttjänster som erbjuds till företag sker på marknadsmässiga villkor. Business Sweden har ett nära samarbete med svenska ambassader, konsulat och handelskammare över hela världen. Globalt finns Business Sweden etablerat med 55 kontor.²⁵

Business Sweden redovisade under 2015 för första gången sedan 2011 ett positivt rörelseresultat. Detta var dels resultatet av att de hade återetablerat den privata konsultverksamheten och moderniserat de erbjudna tjänsterna, dels resultatet av det stora kostnadsbesparingspaket som genomfördes under 2014. Exempel på främjandeaktiviteter som genomfördes under 2015 inkluderar att man besvarade ca 11 700 direktförfrågningar kring marknadsinformation och exportteknik från intresserade företag. Vidare genomförde Business Sweden 285 främjandeaktiviteter runt om i världen i syfte att marknadsföra och stödja svenska företag genom kontaktskapande aktiviteter, t.ex.

²⁰ Team Sweden är ett nätverk av myndigheter, verk och bolag som arbetar med att främja svensk export i utlandet. Se nedan.

²¹ <http://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/uds-funktionella-enheter/>.

²² Prop. 2016/17:1 utg. omr. 24

²³ Regeringsbeslut 2015-12-17. Riktlinjer för budgetåret 2016 för Sveriges export- och investeringsråd avseende export- och investeringsfrämjande verksamhet.

²⁴ Business Sweden (2016), <http://www.business-sweden.se/Export/> och Regeringsbeslut 2015-12-17.

²⁵ Ibid.

näringslivsdelegationer, mässor och ”match-making” mellan svenska och utländska företag. Slutligen arbetade Business Sweden med ca 700 aktiva investeringsprocesser med utländska aktörer avseende potentiella investeringar i Sverige. Avseende 70 investeringar hade beslut fattats och investeringen hade satts igång under 2015.²⁶

3.3 Statliga myndigheter och organisationer

Det finns ett antal myndigheter som kan vara relevanta att kontakta om en uppföljning görs av Business Sweden och huruvida de mål som angavs i samband med bildandet av organisationen har realiserats eller inte. Business Sweden samarbetar med andra statliga myndigheter och organisationer som på olika sätt kan bistå exporterande företag. Några av dessa redovisas nedan.²⁷

ALMI Företagspartner

Almi Företagspartner AB (Almi) ägs av staten och är moderbolag i en koncern med 16 regionala dotterbolag, Almi Invest AB och IFS Rådgivning AB.²⁸ Almi har 40 kontor i hela landet och erbjuder finansiering och affärsutveckling till innovatörer, nya företag och redan etablerade företag som vill utvecklas.²⁹ Almi ägs av staten genom näringsdepartementet som genom ägaranvisning ger riktlinjer för bolagets inriktning med mera. Syftet med Almi:s verksamhet är bl.a. att stärka det svenska näringslivets utveckling och verka för en hållbar tillväxt samt medverka till att utveckla och finansiera små och medelstora företag. Verksamheten utgör ett komplement till den privata marknaden.³⁰

Almi erbjuder lån, riskkapital och rådgivning i företagandets alla faser – från idéer med tillväxtpotential till befintliga företag som satsar på tillväxt och expansion. Almi kompletterar marknaden i och med att de erbjuder riskvilliga lån när ingen annan aktör gör det. Den högre risken och för att inte konkurrera med den privata marknaden kompenseras genom att Almi tar ut en ränta som ligger över genomsnittlig bankränta. Vanligtvis sker kreditgivningen i samverkan med andra kreditgivare och bankerna är en viktig samarbetspartner. Almi erbjuder olika låneformer, däribland finansiering för företag som har ett kapitalbehov i samband med en exportsatsning. Almi Invest är koncernens riskkapitalbolag och investerar i bolag där risken är hög och tillgången på kapital ofta är en bristvara. Ett krav är att bolagen ska ha förmåga att konkurrera såväl nationellt som internationellt och det måste finnas ett tydligt kundbehov. Rådgivningsverksamheten utförs av Almis rådgivare eller av externa underkonsulter.³¹

Av Almi:s kunder är cirka 20 procent exporterande företag eller har en verksamhet på en internationell marknad. Exporterande företag erbjuds en särskilt anpassad låneform, s.k. Exportlån. Lånet kan tas i utländsk valuta, vilket därmed minskar valutarisken. Totalt 66 företag beviljades Exportlån om totalt 111 miljoner kronor under 2015. Almi förmedlar Exportkreditnämndens garantier.³²

Exportkreditnämnden

EKN (Exportkreditnämnden) som har funnits sedan 1993 har regeringens uppdrag att främja svensk export och svenska företags internationalisering.³³ Nämnden försäkrar exportföretag och banker mot risken för att inte få betalt i exportaffärer, vilket innebär att de kan genomföra fler säkra exportaffärer. EKN arbetar med allt från småföretagens till de stora koncernernas exportaffärer i 115 länder och ett beslut att lämna en garanti, baseras på en affärsmässig bedömning av risken. Det innebär att EKN både

²⁶ Business Sweden (2016).

²⁷ Flera av organisationerna ägs eller förvaltas gemensamt av staten och privata intressen.

²⁸ Den 1 januari 2013 gick Almi och Innovationsbron samman i en gemensam organisation. Syftet med sammanslagningen var framför allt att öka tillgängligheten och tydligheten för företag ute i landet, men även att använda resurser optimalt. Den största förändringen skedde på riskkapitalsidan där verksamheterna i respektive bolag samordnades.

²⁹ <http://www.almi.se/>.

³⁰ Almi (2016a).

³¹ <http://www.almi.se/>.

³² Almi (2016b).

³³ <http://www.ekn.se/sv/>.

fungerar både som en myndighet och som en affärspartner gentemot enskilda företag. Myndighetens verksamhet finansieras med garantitagarnas inbetalda premier. Om en bank eller ett annat kreditinstitut finansierar affären kan garantin användas som säkerhet genom att exportören överlåter fordran och rättigheterna under garantin till finansören. EKN och Svensk Exportkredit utgör tillsammans det svenska exportkreditsystemet.

Under 2016 garanterade EKN fler exportaffärer än någonsin tidigare. Garantivolymen uppgick till 43,6 miljarder kronor till 130 länder, vilket var en ökning med cirka 5 procent i garantivolym och 11 länder jämfört med 2015.³⁴ Antalet exportaffärer som EKN garanterade under 2016 uppgick till 1 821, en ökning med 17 procent, jämfört med året innan. För andra året i rad ökade antalet kunder som är små eller medelstora företag och dessa företag stod för en tredjedel av ökningen. Detta var resultatet av en fortsatt satsning på att nå fler små och medelstora företag genom ökad marknadsföring och förstärkt regional närvaro, t.ex. är EKN delaktig i regeringens satsning på regionala exportcenter som har lanserats på sex orter.³⁵

Kommerskollegium

Kommerskollegium är förvaltningsmyndighet för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Myndigheten ska bl.a. arbeta för att stärka Sveriges och EU:s konkurrenskraft och tillväxt genom ökade handelsmöjligheter, informera andra myndigheter, näringslivet och allmänheten om EU:s inre marknad och handelspolitik, Världshandelsorganisationens (WTO:s) och andra relevanta internationella regelverk, handelsutvecklingen och frihandelns betydelse för den ekonomiska utvecklingen och hjälpa enskilda företag och privatpersoner som stöter på handelshinder globalt samt handelshinder och andra typer av problem med den fria rörligheten på den inre marknaden.³⁶

Kommerskollegium arbetar med ett antal olika verksamhetsområden, däribland handelsfrågor. Exempel på handelsfrågor som myndigheten arbetar med inkluderar, hjälpa privatpersoner och företag som möter hinder för den fria rörligheten inom EU/EES, förenklade handelsprocedurer, importlicenser, anmälningsprocedurer som syftar till att ta bort handelshinder innan de uppstår och immaterialrätt.³⁷

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) inrättades 1995 och består av Business Sweden, Näringsdepartementet, Svenska institutet, UD och VisitSweden. Syftet med nämnden är att förmedla en positiv bild av Sverige, oavsett om det är exportindustri, investeringar, kultur, forskning, turism eller utbildning. Målet för Sverigefrämjandet är att bl.a. skapa intresse och goodwill för Sverige och att medverka till att Sverige betraktas som:³⁸

- en pålitlig handels- och samarbetspartner
- en attraktiv marknad för utländska direktinvesteringar
- ett attraktivt resmål med berikande upplevelser
- en ledande nation inom högteknologi, forskning och utveckling
- ett uppskattat land att arbeta, studera och forska i
- en framstående aktör inom arkitektur, formgivning och design
- en kreativ kulturnation

³⁴ Exklusive Saabs Gripenaffär med Brasilien 2015 vilket var den största affär EKN någonsin garanterat.

³⁵ Exportkreditnämnden (2017).

³⁶ Förordning (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium.

³⁷ <http://www.kommers.se/>.

³⁸ <http://partner.visitsweden.com/sv/Startsida/Turism-i-Sverige/Andra-organisationer/NSU/>.

NSU är ett forum för dialog, samråd och samarbete kring ett effektivt och långsiktigt Sverigefrämjande. Medlemmarna i NSU arbetar med att förstärka bilden av Sverige genom att utgå från en gemensam varumärkesplattform, som man arbetat fram tillsammans och i förlängningen åstadkomma ett mer integrerat främjande i utlandet till stöd för ökad sysselsättning och tillväxt i Sverige. Enligt budgetpropositionen för 2017 har strategiska frågor och ökat informationsutbyte prioriterats i samarbetet och regeringens exportstrategi har varit dominerande i nämndens diskussioner.³⁹

Regionala exportcentra

För att skapa ”en dörr in” till expertrådgivning har regionala exportcentra inrättats i sex pilotlän.⁴⁰ Andra län har inbjudits att inrätta liknande exportcentra. Satsningen är en del av exportstrategin för Sverige. De regionala exportcentrumen har etablerats tillsammans med regionala och lokala kontor för Almi Företagspartner AB, Business Sweden, Exportkreditnämnden, Tillväxtverket och andra relevanta organisationer. Genom att samla olika offentliga aktörer som ger stöd till företag inom affärsutveckling och internationalisering är målet att få fler små och medelstora företag att satsa på export och skapa fler jobb i Sverige. Tillväxtverket har fått i uppdrag att vara samordningsmyndighet för de regionala exportcentrumen. Som ett led i inrättandet av de regionala exportcentrumen har Business Swedens nätverk av regionala exportrådgivare förstärks så att expertrådgivning kan tillhandahållas i alla delar av landet.⁴¹

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ligger under två departement; Utrikesdepartementet och Näringsdepartementet och är nationellt ackrediteringsorgan för Sverige. Myndigheten kontrollerar efterlevnaden av krav på kvalitet och säkerhet i syfte att underlätta för varor och tjänster att fritt röra sig över gränserna. Ackreditering är en kompetensprövning som görs enligt europeiska och internationella standarder, dvs. det sker en granskning av de företag som kontrollerar och bedömer andras varor och tjänster måste granskas. Myndigheten ansvarar också för samordningen av myndigheter med marknadskontrollansvar. Marknadskontroll syftar till att säkerställa hälsa, säkerhet, konsumentskydd och att motverka snedvriden konkurrens mellan företag, dvs. ansvariga statliga och kommunala myndigheter kontrollerar att produkter som finns på marknaden uppfyller gällande lagstiftning och att de är märkta och provade enligt regelverket.⁴²

Svensk Exportkredit

AB Svensk Exportkredit (SEK) bildades 1962 och ägandet delades initialt lika mellan staten och affärsbankerna, men sedan 2003 är svenska staten ensam ägare av SEK. Uppdraget som är fastställt av ägaren svenska staten är att på kommersiella och hållbara grunder säkerställa tillgång till finansiella lösningar för svensk exportnäring. SEK är en marknadskompletterande aktör som agerar fristående och oberoende med en verksamhet som omfattar exportkrediter, långivning, strukturerad finansiering, projektfinansiering, leasing, kapitalmarknadsprodukter och finansiell rådgivning. SEK kompletterar sålunda företagets befintliga finansieringskällor och är ett alternativ när den svenska exportnäringen vill ha flera olika finansieringsalternativ.⁴³

SEK arbetar mot företag där det finns ett svenskt intresse och exportanknytning i företagets verksamhet. Exporten kan vara såväl varu- som tjänsteexport. Stödet riktar sig dels till större företag som omsätter från 5 miljarder koronor, dels till medelstora företag som omsätter från 500 miljoner kronor upp till 5 miljarder kronor. I slutet av 2016 hade SEK sammanlagt cirka 120 kunder bland stora och medelstora företag. Under 2016 har SEK:s arbete med att nå fler medelstora företag gett effekt och SEK har kunnat finansiera flera nya kunder. Den totala utlåningen omfattade 263,5 miljarder kronor i utestående, samt avtalade, men ej utbetalda lån, varav den totala nyutlåningen under 2016 uppgick till

³⁹ Prop. 2016/17:1 utg. omr. 5.

⁴⁰ Exportcentrum finns i Skåne, Kronobergs, Västra Götaland, Östergötlands, Dalarnas och Västerbottens län.

⁴¹ Regeringen (2016) och <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/09/regionala-exportcentrum-ska-fa-fler-svenska-foretag-att-exportera/>.

⁴² <https://www.swedac.se/>.

⁴³ <http://www.sek.se/>.

55 miljarder kronor. SEK har utlåning i merparten av de länder, närmare bestämt i 23 av 26, som regeringens exportstrategi pekar ut som prioriterade marknader. Rörelseresultatet för 2016 uppgick till drygt 1 miljard kronor.⁴⁴

Svenska Institutet

Svenska Institutet är en myndighet under UD. Målet för SI:s verksamhet inom främjandeområdet är en stärkt och uppdaterad sverigebild utomlands genom aktiviteter som skapar kännedom om och intresse för Sverige och ökad talangmobilitet. Detta innefattar insatser och aktiviteter för att öka kunskaperna om och intresset för svenska språket samt att studenter väljer Sverige som destination för högre utbildning. I SI:s kärnverksamhet ingår bl.a. att fungera som expertorganisation för att följa, analysera, och främja bilden av Sverige i andra länder. Myndigheten stödjer såväl utlandsmyndigheter, t.ex. ambassader och konsultat, som andra som arbetar för att bygga relationer och ett ömsesidigt förtroende med utländska aktörer. SI ska också följa och analysera hur SI:s målgrupper ser på Sverige och hur det påverkar förutsättningarna för svenska aktörer. Vidare ska myndigheten sprida information om Sveriges värderingar och erfarenheter på områdena innovation, hållbarhet, kultur och kreativitet och samhällslösningar. Under 2015 genomförde SI främjandeaktiviteter i 128 länder, inklusive de 26 länder som regeringen har identifierat som prioriterade för handels- och Sverigefrämjande.⁴⁵

Team Sweden

Team Sweden är ett nätverk av myndigheter, verk och bolag som arbetar med att främja svensk export i utlandet. Många svenska företag uttryckte i samband med lanseringen av regeringens exportstrategi 2015 att samordningen av statens stöd vad gäller export- och internationaliseringsfrågor behöver förbättras. Av den anledningen skapades det gemensamma nätverket Team Sweden för att stödja näringslivets export och internationalisering. I Team Sweden ingår Utbildnings-, Närings-, Social-, Miljö-, Kultur- och Utrikesdepartementen, Business Sweden, VisitSweden, Vinnova, Tillväxtverket, Almi, Tillväxtanalys, Exportkreditnämnden, Svensk Exportkredit, Kommerskollegium, Svenska Institutet och andra relevanta statliga myndigheter och organisationer.⁴⁶

Syftet med Team Sweden är att det ska vara enkelt och tydligt för företag som vill ut på exportmarknaden. Olika offentliga organisationer och myndigheter erbjuder i dag liknande stöd, men med delvis olika villkor. Tanken är att en förbättrad samordning av de stöd som finns tillgängliga, t.ex. finansiering, rådgivning och marknadsföring, ska skapa bättre förutsättningar för svenska företag att våga ta steget och etablera sig på en internationell marknad. Exportstödet inkluderar också det långsiktiga främjandet av Sverigebilden. Fokus för arbetet med Team Sweden är att:⁴⁷

- Utbyta främjarrelaterade erfarenheter
- Identifiera svenska lösningar och system som kan marknadsföras internationellt
- Rekommendera och samordna särskilda insatser
- Föra en löpande dialog med näringslivet

Tillväxtanalys

Tillväxtanalys är en analysmyndighet under Näringsdepartementet som på regeringens uppdrag utvärderar och analyserar svensk tillväxtpolitik. Uppdraget är att bidra till regeringens mål att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Detta ska uppnås genom att utveckla kvalificerade kunskapsunderlag för tillväxtpolitiken i ett nationellt och internationellt perspektiv. Myndigheten ska vidare utvärdera och analysera effekter av statens insatser för en hållbar tillväxt, nationellt och regionalt, och ge underlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av åtgärderna. Tillväxtanalys har identifierat sex centrala tematiska områden som de bedömer är centrala för en hållbar tillväxtpolitik:⁴⁸

⁴⁴ Svensk Exportkredit (2017).

⁴⁵ Prop. 2016/17:1 utg. omr. 5 och <https://si.se/>.

⁴⁶ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/exportstrategin/team-sweden/>.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ www.tillvaxtanalys.se

- Internationalisering
- Företagens kapitalförsörjning och selektiva finansiella stöd till företag
- Kunskapsproduktion och kunskapsspridning
- Regionala utmaningar
- Grön omställning
- Digitalisering

När det gäller det tematiska området internationalisering tar Tillväxtanalys fram kunskapsunderlag som ska bidra till att skapa förutsättningar för företag att bli framgångsrika vid en internationalisering. Business Sweden samverkade med Tillväxtanalys inom ramen för myndighetens uppdrag (efter Riksdagens granskning av främjandet 2012) att föreslå olika mätmetoder och indikatorer som kan användas för utvärderingar av de samhällsekonomiska effekterna av statliga främjandeinsatser.

Tillväxtverket

Tillväxtverket är en statlig myndighet under Näringsdepartementet som har regeringens uppdrag att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt samt genomföra strukturprogram. Tillväxtverkets huvuduppgift är arbeta med att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Myndigheten förmedlar kunskap om svenskt näringsliv och de utmaningar och möjligheter som företag och regioner står inför och samverkar med offentliga och privata organisationer och bygger nätverk. Tillväxtverket erbjuder små och medelstora företag stöd för att utveckla och expandera sina verksamheter. Detta uppnås genom att bidra till att affärsidéer med potential får finansiering. Finansieringen görs dels genom egna insatser, dels genom att informera och sprida kunskap om möjligheter till kapitalförsörjning. Merparten av finansieringen är i form av projektmedel och går via offentliga aktörer.⁴⁹

Tillväxtverket har medverkat i framtagandet av regeringens exportstrategi och arbetar tillsammans med andra myndigheter och organisationer för att förverkliga denna strategi. Myndighetens arbete med att förbereda företag för internationalisering bedrivs bl.a. genom kunskapsuppbyggnad, deltagande i olika nätverk och information på webbplatser och stärker konkurrenskraften genom att bidra till att företag når nya marknader.⁵⁰ Till exempel ger nätverket Enterprise Europe Network (EEN) stöd till små och medelstora företag, framför allt kring internationalisering, och bidrar därmed till ökad tillväxt och förnyelse i företag. Tillväxtverket arbetar med kompetensutveckling för tillväxt i små företag i syfte att bl.a. stärka svenska företags internationella konkurrenskraft och utveckla verksamheten hos företagsfrämjande aktörer. Detta görs genom att bl.a. och erbjuda företagen riktade kompetensutvecklingsinsatser.⁵¹

Vinnova

Vinnova är en statlig myndighet under Näringsdepartementet. Myndigheten är dels nationell kontaktkommission för EU:s ramprogram för forskning och utveckling, dels regeringens expertmyndighet inom det innovationspolitiska området. Vinnovas uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera behovsmotiverad forskning. Viktiga uppgifter för myndigheten är att främja samverkan mellan företag, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet och att stärka internationell samverkan. Vinnova investerar varje år cirka 2,7 miljarder kronor i olika insatser, därtill tillkommer medfinansiering från de sökande. Myndigheten driver tre program var syfte är att stärka innovationskraften i Sverige: strategiskt viktiga områden, innovationsförmåga hos specifika målgrupper samt gränsöverskridande samverkan. Programmen riktar sig till aktörer i samhället som är viktiga för Sveriges innovationskraft, t.ex. kun-

⁴⁹ <https://tillvaxtverket.se/>.

⁵⁰ Prop. 2016/17:1 utg. omr. 24.

⁵¹ Tillväxtverket (2016).

skapsintensiva företag, universitet och högskolor, forskningsinstitut och aktörer inom offentlig verksamhet. Strategiska områden inom inriktningen strategiskt viktiga områden är hälsa, transport och miljö, tjänster och informations- och kommunikationsteknik och produktion och arbetsliv.

Inriktningen innovationsförmåga hos specifika målgrupper fokuserar på följande strategiska områden: innovationskraft i offentlig verksamhet, innovativa små och medelstora företag, universitet och högskolors strategiska samverkan och individer och innovationsmiljöer. Slutligen är satsningarna inom inriktningen gränsöverskridande verksamhet uppdelade i tre strategiska områden. EU och internationell samverkan, utmaningsdriven innovation och samverkansprogram.⁵²

Visit Sweden

Visit Sweden ägs till hälften av staten via Näringsdepartementet och till hälften av besöksnäringen via Svensk Turism AB som har gett bolaget i uppdrag, dels att marknadsföra varumärket Sverige internationellt, dels att marknadsföra svenska destinationer och upplevelser utomlands. Visit Sweden har prioriterat 13 strategiskt utvalda marknader och har sammanlagt 12 utlandskontor.⁵³

3.3 Övriga organisationer

Nedan beskrivs några övriga organisationer, företrädesvis som representerar svenskt näringsliv, som kan vara relevanta att kontakta om en uppföljning görs av Business Sweden och sammanslagningen av det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet.⁵⁴

Företagarna

Företagarna företräder cirka 70 000 företagare varav 22 000 genom anslutna branschförbund och man arbetar med olika företagarpolitiska frågor vars syfte är att skapa bättre förutsättningar för att starta, driva, utveckla och äga företag i Sverige, t.ex. skattefrågor, kompetensförsörjning och tillgång till finansiering.⁵⁵ Företagarna har också undersökt de mindre företagens behov och möjlighet på området export och internationalisering. Undersökningen visade att få företag använder offentligt internationaliseringsstöd även om små företag ofta är i behov av exportstöd för en framgångsrik etablering på den internationella marknaden.⁵⁶

Sveriges Handelskamrar och Svenska Handelskammaren i Kina

Sveriges Handelskamrar består av elva regionala Handelskamrar runt om i landet som arbetar för att förbättra näringslivets villkor samt är engagerade i tillväxtfrågor som t.ex. infrastruktur, internationell handel och kompetensförsörjning. Varje handelskammare är regional, och varje företagare vänder sig till sin handelskammare. Handelskamrarna är privata och självständiga medlemsorganisationer vilka samarbetar inom ramen för Sveriges Handelskamrar. Det finns 38 svenska handelskamrar i utlandet (Swedish Chambers International). Utlandshandelskamrarna arbetar på sina medlemmars uppdrag, dvs. stora och små svenska företag går samman för att arbeta med frågor som berör alla. Det sker ett samarbete med offentliga aktörer och andra organisationer i syfte att främja handel och ekonomiskt utbyte.⁵⁷ Svenska Handelskammaren i Kina är en oberoende, ideell medlemsorganisation, nätverk och plattform för svenska företag och beslutsfattare i Kina. Organisationen grundades 1998 och har cirka 300 medlemsföretag och associerade medlemmar.⁵⁸

⁵² <http://www.vinnova.se/sv/>.

⁵³ <http://corporate.visitsweden.com/>.

⁵⁴ Ingen beskrivning görs nedan av enskilda branschförbund vars medlemsföretag i hög utsträckning kan vara exportboende.

⁵⁵ <http://www.foretagarna.se/>.

⁵⁶ Företagarna (2015).

⁵⁷ <https://www.sverigeshandelskamrar.se/>.

⁵⁸ <http://www.swedishchamber.com.cn/information>.

Svenskt Näringsliv

Svenskt Näringsliv med arbetsgivarförbund och branschföreningar är den ledande företagarorganisationen i Sverige. Svenskt Näringsliv samlar 49 medlemsorganisationer och drygt 60 000 medlemsföretag. Svenskt Näringsliv har en samlande roll i såväl arbetsgivarfrågor som näringspolitiska frågor i syfte att kunna påverka politiskt beslutsfattande både nationellt och internationellt. Organisationen arbetar inom många kunskapsområden i syfte att påverka utformning och tillämpning av regler för företagen samt att öka kunskapen och förståelsen i myndigheter och departement för näringslivets behov och förutsättningar. Svenskt Näringsliv arbetar bl.a. med att driva frågor om EU och internationella frågor i syfte att underlätta bl.a. företagens internationalisering och att attrahera utländska investeringar i Sverige.⁵⁹

Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening

Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU) verkar för att åstadkomma ett effektivt exportfrämjande i Sverige. Föreningens viktigaste uppgifter är dels att vara det samlade näringslivets talesman i handelsfrämjandefrågor och dels att som huvudman för Sveriges export- och investeringsråd, Business Sweden, tillsammans med staten besluta om rådets övergripande verksamhetsinriktning. SAU representerar som avtalspart näringslivet vid förhandlingar med staten beträffande rådet. Slutligen utser föreningen näringslivets representanter i Business Swedens styrelse liksom i representantskapet, det högsta styrande organet.⁶⁰

SAU har fungerat som näringslivets viktigaste policyorgan i exportfrämjandefrågor alltsedan Exportrådet bildades 1972 med Sveriges Allmänna Exportförening⁶¹ och staten som huvudmän. I och med bildandet av Business Sweden har SAU nu även hela handels- och investeringsfrämjandet i fokus. Föreningen fungerar också som ”beredskapsorganisation” för sådan handelsfrämjande verksamhet som är angelägen för näringslivet men av olika skäl inte kan utföras av Business Sweden. SAU stöder vidare utlandshandelskamrarna samt Svenskt Näringslivs verksamhet inom det handelspolitiska området. Det sker en regelbunden dialog mellan SAU och staten om handelsfrämjandet i form av särskilda policymöten två gånger om året förutom de löpande kontakterna. Föreningen har också framfört olika förslag och krav på exportfrämjandeområdet inom ramen för arbetet att ta fram den s.k. exportstrategin. Föreningen medverkade aktivt vid Riksrevisionens granskning under 2012/13 av statligt exportfrämjande inklusive Business Sweden.⁶²

⁵⁹ <https://www.svensktnaringsliv.se/>.

⁶⁰ <http://utrikeshandelsforeningen.se/>.

⁶¹ Som beskrevs ovan bytte föreningen 2004 namn till Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening.

⁶² <http://utrikeshandelsforeningen.se/>.

4 Förslag till upplägg för utskottets uppföljning

Syfte

Enligt regeringsformen följer varje utskott upp och utvärderar riksdagsbeslut inom utskottets ämnesområde. Syftet med en uppföljning av Business Sweden är att klargöra huruvida den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande har skapat de förväntade fördelarna. Vidare är syftet med en uppföljning att ge näringsutskottet ökad kunskap och ett fördjupat beslutsunderlag inför beredningen av ärenden om dessa frågor. Uppföljningens resultat kan behandlas i ett betänkande.

Genomförande

Uppföljningen genomförs av näringsutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp (nedan Nuguu). Underlagen till uppföljningen tas fram av tjänstemän vid utskottsavdelningens utvärderings- och forskningssekretariat i nära samarbete med utskottets kansli. Tjänstemännen sammanställer fakta och eventuella iakttagelser samt tar fram underlag till Nuguus bedömningar och slutsatser, bl.a. utifrån de mål som riksdagen har beslutat om. Nuguu lämnar en uppföljningsrapport till utskottet med gruppens bedömningar och slutsatser. Utskottet beslutar därefter om en eventuell publicering av rapporten.

Inriktning

Regeringen bedömde att en sammanslagning av det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet som utfördes av Exportrådet och Invest Sweden skulle effektiviseras i en gemensam organisation. I förlängningen skulle det leda till att det statliga stödet för näringslivets internationalisering i form av export, import och gränsöverskridande investeringar skulle kunna stärkas. En uppföljning av Business Sweden och den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande skulle förslagsvis kunna analysera följande frågeställningar:

- Har den nya organisationen inneburit en förenkling för företagen? Mer specifikt har tydligheten ökat gentemot kunder, myndigheter och andra samsamarbetsorganisationer i utlandet i och med att de får en i stället för två organisationer att samverka med?
- Har den sammanslagna organisationen inneburit att främjande av investeringar i Sverige sker på fler platser i utlandet jämfört med före omorganisationen? I vilka nya länder bedrivs i sådana fall investeringsfrämjande arbete? Sker främjandearbetet av investeringar, om inte på fler platser fysiskt, mot fler platser och aktörer?
- Hur har statens inflytande över investeringsfrämjandet förändrats i och med att dessa frågor har flyttats över till den nya organisationen? Har sammanslagningen inneburit att en dialog mellan staten och näringslivet har kommit till stånd när det gäller investeringsfrämjandet? På vilket sätt har i så fall denna dialog skett?
- Har den gemensamma organisationen skapat synergieffekter och administrativa besparingar som innebär en större effektivitet? Hur har de fasta kostnaderna utvecklats under åren efter sammanslagningen av Exportrådet och Invest Sweden?
- Föreligger det någon risk för konkurrensnackdelar för svenska företag som väljer att kanalisera sin verksamhet i den nya organisationen för export- och investeringsfrämjande? Vilka rutiner har införts för att undvika att intressekonflikter uppstår, t.ex. att svenska företags marknads- och affärsplaner som används i samband med exportfrämjande insatser återanvänds i den investeringsfrämjande verksamheten och därmed kommer utländska företag till godo?
- Hur arbetar Business Sweden med att bistå företag med konkreta råd och information när det gäller hänsyn till grundläggande principer om demokrati, mänskliga rättigheter, fred, jämlikhet och hållbar utveckling, liksom företags sociala ansvar (corporate social responsibility, CSR), tillämpningen av OECD:s riktlinjer för multinationella företag och för de tio principerna om respekt för de mänskliga rättigheterna, arbetsvillkor, miljöansvar och antikorrupcion i FN:s Global Compact?

- Vad har slopandet av Exportrådets funktionella möjlighet att leda ambassadens exportfrämjande verksamhet haft för effekt?
- Har regeringens möjlighet att styra investeringsfrämjandet påverkats av att ingå i en ny associationsrättslig form?

Metod

I uppföljningen ingår att belysa hur olika aktörer (se avsnitt 3) ser på de ovannämnda frågeområdena. Underlagen till utskottets uppföljning tas i första hand fram genom intervjuer och skriftliga frågor till de berörda aktörerna. I uppföljningen studeras även tillgänglig statistik samt rapporter och andra dokument. För att komma i kontakt med dels Business Swedens representanter som är placerade vid olika kontor runt om i världen, dels företag som har utnyttjat Business Swedens erbjudna tjänster kan det övervägas att genomföra en enkätundersökning som riktar sig till dessa grupper. En enkätundersökning kan också vara det bästa verktyget för att inhämta information från de aktörer som Business Sweden samarbetar med, t.ex. svenska ambassader, konsultat, handelskammare samt andra lokala nätverk som verkar till gagn för svensk internationalisering. En replikering av vissa av de frågor som Riksrevisionen ställde i sin granskning av statens främjandeinsatser för export kan övervägas, då det möjliggör en jämförelse och fördjupad förståelse för hur effektiv organisationsförändringen har varit jämfört med den tidigare organisationen.

Ett studiebesök för gruppens ledamöter kan anordnas för att ge ytterligare underlag. Alternativt kan en mindre, intern utfrågning av olika aktörer anordnas som ett led i uppföljnings- och utvärderingsarbetet.

Preliminär tidsplan

En eventuell fortsättning på utskottets uppföljning i form av en huvudstudie kan påbörjas under våren 2017 och slutföras vid årsskiftet 2017/18 alternativt första kvartalet 2018. Osäkerheten när det gäller hur lång tid en eventuell huvudstudie tar att genomföra beror på den inriktning och metod som väljs. Ett beslut att t.ex. genomföra en enkätundersökning innebär att den senare tidpunkten gäller.

- April 2017: Föredragning av förstudien i Nuguu. Nuguu fattar beslut om att föreslå utskottet att gå vidare med en huvudstudie eller att avsluta uppföljningen i och med att förstudien är klar.
- April-maj 2017: Utskottet beslutar om ev. fortsatt uppföljning i form av en huvudstudie
- Maj-juni: Huvudstudien inleds. Inhämtande av underlag.
- Juni-oktober: Fortsatt inhämtande av underlag och framtagande av rapportutkast, samt ytterligare avstämning med gruppen.
- November-december: Utkast till rapportens beskrivande delar behandlas av gruppen.
- September: Avstämning med gruppen, samt beslut om eventuellt studiebesök eller en mindre intern utfrågning av aktörer under hösten 2017.
- November: Faktagranskning av rapportutkast (beskrivande delar).
- December: Utkast till hela rapporten, inkl. bedömningar och slutsatser, behandlas av gruppen. Gruppens beslut om rapporten.
- Januari 2018: Gruppens rapport föredras i utskottet. Beslut om ev. publicering av rapporten i serien Rapporter från riksdagen (RFR).

Om en enkätundersökning genomförs i början av hösten innebär det att en uppföljning slutförs under första kvartalet 2018.

Huvudstudien, oberoende av inriktning, skulle ta i anspråk en utvärderare under ca sex månader. Arbetet ligger nere under ca 5 veckor under perioden juli-augusti pga. semester. Ytterligare ca en månad faller bort i samband med utskottens beredning av höstbudgeten, eftersom utvärderings- och

forskningssekretariatet då stödjer utskotten i arbetet att följa upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen

Avgränsning

Ett beslut att genomföra en huvudstudie bör inte beröra regeringens exportstrategi eftersom Riksrevisionen har beslutat att förbereda insatser för att granska regeringens exportmål. Bedömningen är att en sådan avgränsning inte inverkar negativt när det gäller att genomföra en uppföljning av Business Sweden och en ny organisation för export- och investeringsfrämjande.

Redogörelsen för de s.k. främjandeorganisationer i kapitel 3 är inte fullständig. Flera av dessa statliga myndigheter och organisationer redogörs inte närmare för i uppföljningen då de inte faller inom ramen för näringsutskottets beredningsområde. Till exempel exkluderas Försvarets Materielverk (FMV), vilken är en civil myndighet under Förvarsdepartementet som huvudsakligen levererar försvarslogistik till det svenska försvaret.⁶³ Inte heller Swedfund som visserligen ägs av Näringsdepartementet bedöms vara relevant för uppföljningen då det huvudsakliga målet för verksamheten är att arbeta med fattigdomsminskning genom hållbart företagande och privatsektorutveckling.⁶⁴

---

⁶³ <http://www.fmv.se/>.

⁶⁴ <http://swedfund.se/>.

Referenser

Riksdagstryck

Bet. 2011/12:NU23 *Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande*

Bet. 2013/14:NU13 *Riksrevisionens rapport om statens främjandeinsatser för export*

Kommittémotion 2011/12:N6 *Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (S)*,
Jennie Nilsson m.fl. (S)

Prop. 1972:31 *Kungl. Maj:ts proposition om inrättande av Sveriges exportråd, m.m.*

Prop. 1994/95:100 *Förslag till statsbudget för budgetåret 1995/96*

Prop. 2011/12:92 *Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande*

Prop. 2016/17:1 *Budgetpropositionen för 2016*

Författningar

Förordning (2012:990) *med instruktion för Kommerskollegium*

Övriga skriftliga referenser

Almi (2016a) *Ågaranvisning för ALMI Företagspartner AB*

Almi (2016b) *Årsredovisning och hållbarhetsredovisning 2015*

Business Sweden (2016) *Årsredovisning och koncernredovisning – verksamhetsåret 2015*

Exportkreditnämnden (2017) *Årsredovisning 2016 – När företagen har vad världen efterfrågar*

Företagarna (2015) *Exportfrämjande och internationalisering – De mindre företagens behov och möjligheter*, december 2015

Regeringsbeslut 2015-12-17. *Riktlinjer för budgetåret 2016 för Sveriges export- och investeringsråd avseende export- och investeringsfrämjande verksamhet*, dnr UD2015/11874/FIM (delvis),
UD2015/12268/FIM

Regeringskansliet (2016) *Genomförandet av XPS - status november 2016*

Riksrevisionen (2013) *På väg ut i världen – statens främjandeinsatser för export*, RIR 2013:10

Skr. 2013/14:55 *Riksrevisionens rapport om statens främjandeinsatser för export*

SOU 2011:21 *En utrikesförvaltning i världsklass*, Slutbetänkande av Utrikesförvaltningsutredningen,
Stockholm 2011

Statskontoret (2016) *Kartläggningar av överlappningar i statligt exportfrämjande*, rapport 2016:4

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) (2017) *Årsredovisning 2016*

Svensk Exportkredit (2017) *Årsredovisning 2016*

Tillväxtanalys (2015) *Effekter av statens främjandeinsatser för internationalisering – Slutrapport: utveckling av mätmetoder och indikatorer*, rapport 2015:03

Tillväxtverket (2016) *Årsredovisning 2015*

Webbplatser

ALMI Företagspartner

<http://www.almi.se/>

Business Sweden

<http://www.business-sweden.se/Export/>

Exportkreditnämnden

<http://www.ekn.se/sv/>

Företagarna

<http://www.foretagarna.se/>

Försvarets Materielverk (FMV)

<http://www.fmv.se/>

Kommerskollegium

<http://www.kommers.se/>

Riksrevisionen

<http://www.riksrevisionen.se>

Regeringen

<http://www.regeringen.se/>

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)

www.swedac.se

Svensk exportkredit

<http://www.sek.se/>

Svensk Handel

Svenska Institutet

<https://si.se/>

Svenska Handelskammaren i Kina

<http://www.swedishchamber.com.cn/information>

Svenskt Näringsliv

<https://www.svensktnaringsliv.se/>

Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU)

<http://utrikeshandelsforeningen.se/>

Sveriges Handelskamrar

<https://www.sverigeshandelskamrar.se/>

Swedfund

www.swedfund.se

Tillväxtanalys

<http://www.tillvaxtanalys.se/>

Tillväxtverket

<https://tillvaxtverket.se/>

Vinnova

<http://www.vinnova.se/sv/>

Visit Sweden

<http://corporate.visitsweden.com/>